

AFSTAND

70 kilometer

ONLINE ROUTE

Scan de QR-code voor een online kaart met knooppunten en de GPX coördinaten.

ROUTE 5 / GOUDEN LÂN

Ontdek het hooggelegen *gouden lân* ten noordwesten van Bolsward. Rond de Marneslenk, een vroegere zearm van de Zuiderzee, wachten oude dorpjes als Pingjum, Arum en Kimsward al duizend jaar geduldig op je komst. Je fietst langs bovendien iconen als de Afsluitdijk, de Waddenzee, de Pingjumer Gulden Halsband en Hanzestad Bolsward.

ROUTE VIA KNOOPPUNTEN

START: **P** Zurich A7 → **31** → **59** Zurich → **85** → **14** → **64** Kimsward → **30** Arum → **27** → **RECHTDOOR** naar Lollum → In het dorp **LINKS**: naar molen Meerswal en terug → Waaksens → Bij de Bieren **RECHTS** naar de N359 → Onder de weg door **RECHTS** naar Hichtum → Bij rotonde **RECHTDOOR** → Tweede afslag Hichtumerweg **LINKS** naar → **6** Bolsward → **LINKS**: naar Broerekerk en terug → **6** → **5** → **1** → **RECHTS** naar voormalige Osingastate en terug → **4** → Schettens → **75** Witmarsum → **95** Pingjum → **53** → **59** → **31** → **74** → **45** Kornwerderzand en **OPTIE**: Breezanddijk en terug → **74** → **FINISH**: **P** Zurich A7

1/ ZURICH

Onder aan de zeedijk ligt de Zuricher Oord Polder. Midden daarin staat de Veldschuur. Een stoere houten keet aan het eind van een pad. Meer dan 70 jaar geleden gebouwd om materialen op te slaan voor polderbeheer. Daarna vervallen. Nu weer helemaal op en top. Gebruikt als expositieruimte en voor lezingen. En als rustpunt voor bezoekers van de polder.

➔ Caspar de Roblesdijk

2/ KIMSWERD

Hier komt-ie vandaan. Eén van de allerbekendste Friezen: Greate Pier (Grutte Pier mag ook). Oersterke boer die rond 1520 gestreden heeft voor de vrijheid van Fryslân. Zijn reuzezwaard hangt in het Fries Museum. Zijn standbeeld staat hier voor de kerk. Slenter door het dorp en ga even zitten aan de banken en tafels die

zijn aangeschaft met steun van het Ondernemersfonds.

➔ Greate Pierwei 4

3/ ARUM

Schaatsen, schaatsen, schaatsen. Van 'benen glissen' - een soort botjes - tot houten noren en nog veel meer. Nederlandse, Belgische, Duitse, Noorse, Zweedse, Japanse, Amerikaanse, zelfs Oekraïense. Je vindt ze in de oude Gereformeerde kerk, in het museum van voormalig langebaan- en wedstrijddrijder Louis Hagen. Hij vertelt je er graag over.

➔ Van Camminghaweg 13

4/ LOLLUM

Het leven van een molen is vaak onstuimig. Molen Meerswal is de opvolger van een molen die in 1902 afbrandde. De huidige molen raakte

bij een novemberstorm in 1970 zwaar beschadigd. Herstel bleef uit. Jarenlang stond hij er haveloos bij. In 1977 werd hij eigendom van de Stichting De Fryske Mole en grondig gerestaureerd. Nu is het een reservegemeal.

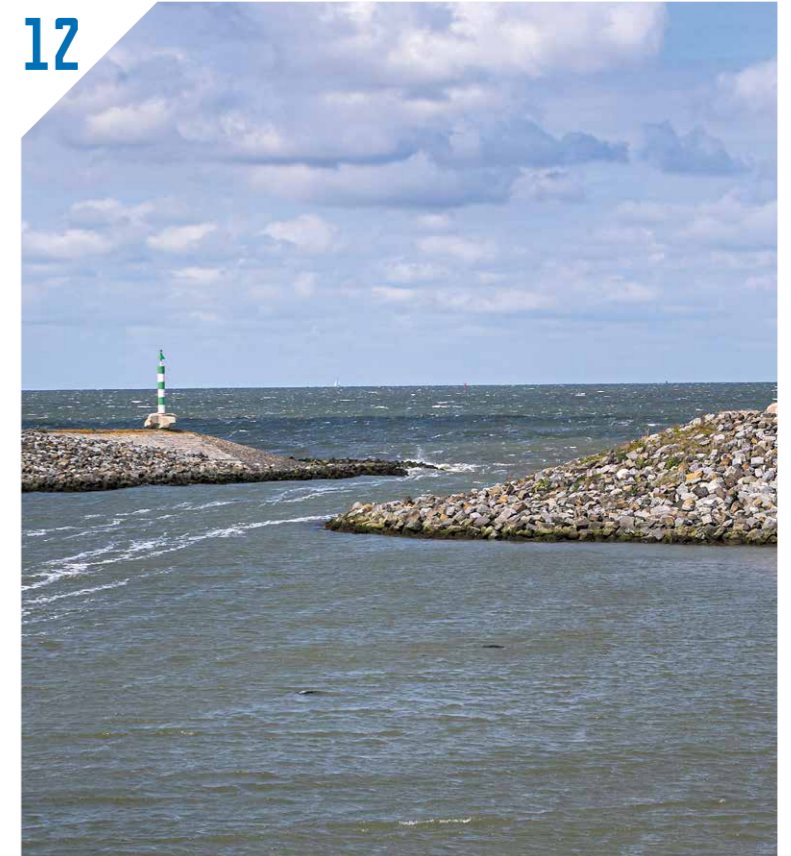
➔ Noordereind 21

5/ WAAKSENS

Eén van de oudste terpen van Westergo. Wellicht al 2000 jaar bewoond. De Thomaskerk staat er ook al dik 700 jaar. Prachtig in romaanse stijl gebouwd. Bij de kerk horen ook nog volkstuinten en een speelweide. Met een bijdrage van het Ondernemersfonds werd van de zomer een Plattelandsmarkt georganiseerd. 25 kramen, honderden bezoekers. Doen we weer.

➔ Buorren 19a

lees verder ➔

6 / HICHTUM

Fier staat de kerk op haar terp. Vanuit elke richting doemt zij op als wachter over het landschap. Gebouwd in de 13^e eeuw. In de toren klinkt nog altijd de klok van 1617. Binnen zingt een warme, zachte stem: het orgel van Albertus van Gruisen. Geen wonder dat het de prinses onder de orgels wordt genoemd.

➔ Schwartzenbergweg 5

7 / BOLSWARD

Minderbroeders, volgelingen van Franciscus van Assisi, bouwden rond 1300 een kloosterkerk aan de rand van de stad: de Broerekerk. Van het imposante bouwwerk bleef na een brand in 1980 weinig over. Maar in 2006 werd de kerk nieuw leven in geblazen met een uniek glazen dak. Maak vooral ook een selfie op de vleermuis voor de kerk. Het is een van de fontein van kunstproject 11fountains. De Vlaamse kunstenaar Johan Creten liet

zich inspireren door de waterspuwers op oude kathedralen die symbolisch beschermen tegen boze krachten. Overwin je angst voor vleermuizen door het trappetje te beklimmen. Zo overstijg je als het ware jezelf.

➔ Broereplein 9

8 / SCHETTENS

Even buiten het dorp - op de terp Sotterum - stond Osinga State. De stins werd bewoond door adellijke families. Eerst door de Van Osinga's en vanaf 1672 door de Van Aysma's. Nadat de laatste bewoner vertrokken was werd-ie omgebouwd tot boerderij. Je kunt nog precies zien waar de stins stond, want de grachten liggen er nog.

➔ Van Osingaweg 82

9 / WITMARSUM

Pim Mulier. Wie kent 'm niet? Grondlegger van de Elfstedentocht. Hier komt-ie vandaan. Hij wordt

geëerd met een beeldje bij de brug. Ga lekker zitten op het bankje ernaast en bedenk je hoe de schaatsers hier voorbijflitsen als er ijs ligt. Ga ook even kijken bij de molen. Daar maalt Mevrouw de Molenaar en bakt ze de lekkerste broden.

➔ Pingjumerstraat 2

11 / KORNWERDERZAND

Tuurlijk, de Afsluitdijk bracht Nederland veiligheid en economische ontwikkeling. Maar voor de natuur was de komst van de Afsluitdijk een ecologische ramp. Sinds de aanleg vormt de dijk een keiharde barrière voor vissen. Maar nu niet meer, want hier is een vismigratierivier aangelegd. De allereerste ter wereld. Een kunstmatige getijdenrivier op de grens van zoet en zout water. Dwars door de Afsluitdijk. Daardoor kunnen trekvissen weer heen en weer zwemmen tussen Waddenzee en IJsselmeer. Zonder dat er een

10 / PINGJUM Inwoner Michel Dil Mulierlaan 2B

“De Grasboot is zo'n kunstwerk dat je niet alleen ziet, maar ook echt beleeft. Het ligt op een plek waar landschap, historie en beleving samenkomen: bij het kaatsveld en langs de wandelroute over de Pingjumer Gulden Halsband. De Grasboot vertelt het verhaal waar wij als dorp vandaan komen. Vorm en ligging verwijzen naar het Friese landschap en de eeuwige strijd hier tegen het water. Tegelijkertijd trekt het bezoekers die hier even stil blijven staan en hun route vervolgen met een nieuw perspectief. Dat maakt het waardevol. Niet alleen cultureel, maar ook voor de uitstraling van Pingjum. Mede dankzij de steun van het Ondernemersfonds hebben we de boot kunnen realiseren. Zonder die bijdrage was het veel lastiger geweest om zo'n bijzonder project van de grond te krijgen. Zo zie je hoe kunst, historie en ondernemerschap samen kunnen zorgen voor trots en verbinding in een dorp.”

druppel zout water in het IJsselmeer terecht komt. Bij hoge waterstanden of storm wordt de rivier afgesloten door het sluiten van een stormkering. Wel zo veilig natuurlijk.

Meer weten? Boek een excursie van It Fryske Gea naar de Vismigratierivier via www.itfryskegea.nl/activiteiten

➔ Afsluitdijk, Kornwerderzand

12 / BREEZANDDIJK

Voor benen die wat extra kilometers willen maken. Halverwege de Afsluitdijk. Een handjevol inwoners. De allerkleinste bewoonde plek van Nederland. Maar met een fenomenaal uitzicht. Alle kanten op. Hier adem je ruimte. Tijdens de voor- en najaarstrek kun je veel vogels zien: zaagbek, nonnetje, roodkeelduiker, noem maar op. Dus wie slim is neemt een kijker mee.

➔ Breezanddijk